

ԲԵՄԲԱՍԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՅԵՎԵՂԵՅԻՈՋ ԹԵՂՈՂՈՒՅՑ

Ի Տ Ա Ր Ե Ղ Ի Ի 1863 Ա Մ Ի .

«Շնորհաւոր նոր տարի. — Ամէն տարի բարով հասնիք» : — Այս գեղեցիկ, ու քրիստոնէական եղբայրսիրութեան վայելուչ խօսքերովս կրբարեւեն այսօր մէկզմէկ մեր ազգայինք ամէն տուն, ամէն խանութ, եւ ամէն փողոց : Ներեցէք, Գրիստոսասէր ժողովուրդք, որ ես ալ այս սուրբ բեմիս վրայէն նոյն շնորհաւորութիւնն ու բարեմաղթութիւնն ընեմ ձեզի, եւ իդէմս ձեր բոլոր այս մեր վիճակիս հաւատացելոց, եւս եւ բովանդակ մեր պատուական եւ բարեպաշտ ազգայնոց .

«Շնորհաւոր նոր տարի. — Ամէն տարի բարով հասնիք» : Միայն թէ հարկ կհամարիմ գոհ չլինել այսպիսի պարզ շնորհաւորութեամբ, այլ եւ ասոր նշանակութիւնը եւ իմաստը կարճ խօսքով մը բացատրել. կիսնդեմ որ սիրով եւ ուշադրութեամբ մտիկ ընէք :

Ինչո՞վ արդեօք շնորհաւոր կլինի նոր տարին, եւ ի՞նչ մտքով է մեր այս իրարու բրած բարեմաղթութիւնը : — Սուրբ հաւատքը յայտնապէս կցուցնէ ձեզի թէ առանց Աստուծոյ շնորհացն ու ողորմութեանը մարդս ոչինչ է, եւ իւր հոգեւոր եւ մարմնաւոր երջանկութեանը համար ո՞րքան ալ աշխատի՝ փորձանքէ ձախորդութենէ աչք չիբանար, ի՞նչ բանի ալ ձեռք զարնէ՝ դիմացը պատ կենէ, յաջողութիւն չգտնէր, բաղդին խաղալիկ մը կդառնայ, մարդկանց առջեւ ամօթով կմնայ, եւ խղճմտանքին ծանրութենէն կեանքը իրեն կդառնանայ. այնպէս որ մէկուն *սելնունի մարդ* ըսելէն աւելի անարգանք կամ յիշող պէտք չէ որ գտնուի : Իսկ Աստուծոյ շնորհաց օգնութեամբը մարդս ինչե՞ր չլինար ընել, ի՞նչ առաքինութիւններ չգործել, եւ ի՞նչ յաջողութիւններ չունենալ ըստ հոգւոյ եւ ըստ մարմնոյ : Ինչո՞վ այն պանդուխտն Աբրահամ՝ նահապետը այնպիսի հաւատոյ տէր եւ այնպիսի հայր անթիւ հաւատացելոց եղաւ : Ինչո՞վ այն դատապարտեալ եւ գերի ծախուած Յովսէփ՝ նահապետը՝ տէր եղաւ եգիպտոսի եւ կերակրիչ ազգին իւրոյ : Ինչո՞վ այն ծանրաբեզու եւ վախկոտ փախստական Մովսէս՝ մարգարէն ազատարար եղաւ իւր ամբողջ ազգին եւ փառաւոր հայրենիք մը պարգեւեց անոր : Ինչո՞վ այն աննշան հովիւ Դաւիթ՝ մարգարէն յաղթեց Գողիաթու եւ թագաւոր եղաւ Իսրայելի, եւ որ մեծն է՝ այր ըստ սրտին Աստուծոյ : Մէկ խօսքով ըսեմք, ինչո՞վ զօրացան այնքան մարգարէք եւ առաքեալք, հայրապետք եւ մարտիրոսք, ձգնաւորք եւ կուսանք, արք եւ կա-

նայք, ծերք եւ տղայք, ամէն ազգէ եւ ամէն վիճակէ, եթէ ոչ՝ շնորհքով. եւ Պօղոս առաքեալ ամենուն կողմանէ ալ խօսելով կհաստատէ մեր խօսքը՝ ըսելով թէ «Ինչ որ եմ նէ՝ Աստուծոյ շնորհքովն եմ. — Շնորհօքն Աստուծոյ եմ զի՞նչ եւ իցեմ» : Այս շնորհքն է ահա որ կմաղթեմք կկամենամք իրարու եւ մեք այսօրուան օրս, «Շնորհաւոր նոր տարի» ըսելով. վասն զի գիտեմք որ եթէ Աստուծոյ շնորհքը եւ ողորմութիւնը մեր վրան լինի, անպատճառ եւ անտարակոյս շնորհաւոր կլինի նաեւ մեր տարին եւ բոլոր կեանքը, այսինքն լի յաջողութեամբ եւ ուրախական դիպուածներով. օգերը բարեխառն, երկիրը պտղաբեր, առուտուրը բանուկ, ապրուստը դիւրին, մարդկանց մէջ սէրն ու միաբանութիւնը ծաղկեալ, նախանձն ու թշնամութիւնը մէջերէն հեռու, ազգային գործերը յառաջադէմ, բարեպաշտութիւնը տիրապետած, ամբարշտութիւնը հալածական, արդարութիւնը զօրաւոր, անիրաւութիւնը ամօթապարտ, ճշմարտութիւնը յաղթող եւ ստուծութիւնը ամէն տեղ խայտառակ. չերկրնցնեմ, ոսկեղէն դար կամ դրախտի կեանք ըսուած ժամանակին մէկ մասն ալ կուզեմք որ այս նոր տարին լինի. «Շնորհաւոր նոր տարի» :

Մեր բարեմաղթութեան երկրորդ մասն է «Ամէն տարի բարով հասնիս» ըսելը : Յայտնի բան է որ այս խօսքին միտքը այն չէ միայն թէ ինչպէս որ հասար այս տարեգլխոյն՝ նոյնպէս հասնիս ամէն տարի. հապա թէ *բարով* հասնիս : Ո՞րն է արդեօք այս բարով հասնիլը : — Իհարկէ առողջութեամբ հոգւոյ եւ մարմնոյ, յաջողութեամբ, ուրախութեամբ հասնիլ. բայց եւ այս ճշմարիտ եւ հաստատուն ուրախութիւնը ինչէ՞ն կրնայ առաջ գալ՝ եթէ ոչ ուղիղ եւ հանգիստ խղճմտանքէ. այնպէս որ տարւոյն վերջը՝ բոլոր տարւոյն մէջ բրածներդ ու կրածներդ աչքիդ առջեւ բերած ատենդ կարողանաս ըսել թէ յիբաւի *բարով* հասայ նոր տարւոյս, եւ Աստուած տայ որ բանի որ կեանք ունիմ՝ ամէն տարի ալ այսպէս բարով հասնիմ :

Կուզե՞ս իմանալ թէ ինչո՞վ կրնաս այս խղճմտանքի ուրախութիւնն ունենալ ամէն տարի այս օրս. — անցած տարին աչքիդ առջեւ բեր ու մտածէ թէ ըրած գործերէդ որո՞նք են քեզի այդ ուրախութիւնը տուողները. կիրակի եւ տօն օրերը ժամէ պատարագէ փութումուս պատճառներով պակասիլը, եւ այս քրիստոնէական պարտ-

քը ոտքի տակ առնու՞լդ, ուրիշներուն ալ չար օրինակ տա՞լդ, Թէ բարեպաշտ ժամասիրութիւնդ: Խեղճ աղքատներէն երես դարձունե՞լդ, Թէ կարողութեանդ չափ անոնց ողորմութիւն տալդ: Ընտանեկան կենաց մէջ ո՞ր բանը խղճմտանքիդ ծանր եկած է անցեալ տարի. տան մէջ ծեծով փետով կանչուբռտելով վարուիլդ ամուսնոյդ հետ, Թէ քրիստոնէական եւ մարդավարական քաղցրութեամբ եւ սիրով վարուիլդ: Զաւակացդ երես տալով ու չար խրատներով եւ չար օրինակով Թոյն (աղու, զհիւր) խմբունե՞լդ՝ Թէ աստուածաշտուութեան եւ մարդավարութեան յարմար խրատ ու կրթութիւն տալդ անոնց: Մէկուն մեկալին անունը անխղճմտանք կերպով ծամծրմելդ ու աւրե՞լդ, Թէ ուրիշներուն պակասութիւնը ծածկելով՝ աղէկութիւնները հուշակելդ: Հարստութեանդ կամ խելքիդ կամ տեսքիդ վրայ շփանալով՝ մէկուն մեկալին վրայ խնտա՞լդ, Թէ քրիստոնէական եւ քաղաքավարական խոնարհութեամբ ամենուն հետ քաղցր կենցաղավարութիւն մը ունենալդ: Փութութեան պատճառներով մէկուն մեկալին դէմ անսանձ կատաղութեամբ կանչուբռտելդ, քրքրե՞լդ, զարնե՞լդ, Թէ հեզափոփ համբերութեամբ ինքզինքդ բռնելով՝ դիմացիններդ ամբողջնելդ: Սրտիդ մէջ ո՞ր պահելով՝ մէկուն մեկալին հետ օրերով շաբաթներով ամիսներով խրա՞ով կենալդ, Թէ քրիստոնէական ներդաժմտութեամբ՝ բեզի դէմ Թշնամութիւն ընդդէմուն ալ աղէկութիւն ընելդ: Ուրիշին ո՞ր եւ իցէ աղէկութեանն ու յաջողութեանը Կայենի պէս նախանձելով մըխա՞լդ, Թէ քրիստոնէական եղբայրսիրութեամբ ուրիշին աղէկութիւնը բեզի եղածի պէս՝ վրան ուրախանալդ: Մեծի պզտիկի, քահանայի եւ եկեղեցականի դէմ ակառ՞ սրելդ, Թէ՝ «Ամէն ոչխար իրեն ոտքէն կկախուի» ըսելով՝ չարախօսութենէ զգուշանալդ: Խուժով խաղով պարապութեամբ ու անառակութեամբ խեղճ ընտանեացդ բերնին հացը կտրե՞լդ, Թէ աշխատասիրութեամբ ու խնայողութեամբ Աստուծոյ բեզի տուած հացին յարգը ծանջնալդ: Ո՞ր մէկն ըսեմ, այս այսպիսի հաշուատեսութիւն (հիսապ տեսնել) մի է որ այն ի՞նքը գրող՝ ի՞նքը կարդացող մարդուն պէս՝ ամէն մարդ ի՞նքը պիտի կարգայ այսօրուան օրս իւր խղճմտանքին տարեկան հաշուետուամբին (սկզբիւրիւն) մէջ, ու պիտի հասկընայ Թէ որո՞նք են ըրած վատակները եւ վնասները. անով այս ալ պիտի իմանայ Թէ բարո՞վ հասեր է նոր տարւոյս՝ Թէ չարաչար անցնելով հին տարին. եւ երբ իւր խղճմտանքին վիճակը չգիտցողները կըսեն իրեն Թէ

«Ամէն տարի բարով հասնիս», ինքը գիտնայ Թէ ի՞նչ կերպով պէտք է հասկընայ այս բարեմաղթութիւնը. եւ ըստ այնմ ուրախանայ կամ տրտմի:

Այսպէս Թէ՝ ուրախանայ մէկը եւ Թէ տրտմի անցուցած տարւոյն վրայ, նոր տարին աղէկ սկսիլն ու աղէկ առաջ տանիլը իրեն ձեռքն է անտարակոյս՝ Թէ որ Աստուծոյ շնորհքը հետը լինի: Անցած տարին իրեն ամեն յաջողութիւններովն ու փորձանքներովը խրատ լինի մեզի. ներկայն աղէկ սկսի որ աղէկ ալ վերջանայ մեզի համար ըստ հոգւոյ եւ ըստ մարմնոյ. եւ ապագայն իրեն մութ ու խաւար ամպերով Աստուծոյ վախին մէջ պահէ զմեզ: Այո, քրիստոսասէր ժողովուրդ, այս օրէս, այս ժամէս, այս վայրկեանէս անդին եղածը ապագայ է մեզի համար. եւ այս ապագայն իրաւունք ունիմք ըսելու Թէ մութ ու խաւար ամպերով ծածկուած է. մեծամեծ փոթորիկներու եւ սարսափելի փորձանքներու վախ մը կայ շատին վրայ, եւ այս վախը միայն բարեպաշտ քրիստոնեան է որ կ'Թեմեցընէ իւր վերայէն՝ միտքը բերելով Քրիստոսի Փրկչին մերոյ սուրբ Աւետարանին մէջ ըսածները Թէ «Մի՛ հոգայք վասն վաղուին... շատ է աւուրն չար իւր. — Վաղուան համար հոգ մի՛ քաշէք. ամէն օրուան իրեն վիշտը (պիշտն) բաւական է: Մազ մի իգլխոյ ձերմէ յերկիր ոչ անկցի առանց Հօր ձերոյ որ յերկինս է. — Զեզի փորձանք պատահիլ չէ որ՝ ձեր գլխին մէկ մազն ալ գետին չիյնար՝ առանց ձեր երկնաւոր Հօրը հրամանին»:

Այս վտառհոյութեամբ եւ այսպիսի հաւատով սկսիմք, եղբարք, ամէնքս ալ այս նոր տարին, որպէս զի մեր իրարու ըրած շնորհաւորութիւնը աննշան խօսք մը, գրեթէ կեղծաւորական բարեմաղթութիւն մը չդառնայ, հապա լիաբերան օրհնութիւն եւ միանգամայն օգտակար խրատ լինի ամենուս. եւ գիտնամք որ Աստուած ալ կ'յաջողէ մեր ամէն գործերը, կ'ընդունի մեր իրարու համար եւ բոլոր աշխարհիս համար ըրած աղօթքները, կ'օգնէ եւ կ'առաջնորդէ մեր վեհափառ Կայսեր տէրութեանը որ պաշտպանէ եւ առաջ տանի զմեզ եւ մեր կրթութիւնը. կ'այծառացընէ մեր սուրբ եկեղեցին որ անկորուստ պահպանէ զմեզ եւ մեր ազգութիւնը, եւ իւր սուրբ շնորհքը անպակաս կ'ընէ մեր ամենուս վրայէն որ յիշաւի շնորհաւոր լինի մեր այս կաղանդը, եւ ամէն տարի բարով հասնիմք՝ մինչեւ որ արժանի լինիմք յաւիտեանական անանց ուրախութեանց, եւ այն աներեկ օրը եւ անվերջանալի երանութիւնը շնորհաւորեմք հոն մէկմէկու, շնորհօք եւ ողորմութեամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. որում փառք յաւիտեանս. ամէն: